

LIGESTILLING MELLEM KØNNENE

Danmark - Etiopien
Samfundsfag B/A niveau



Indholdsfortegnelse:

Introduktion til lærervejledning	3
Formål, faglige mål og kernestof	
Undervisningsforløbets opbygning	
Undervisningsportalen	
Modul 1: FN og Verdensmål	5
Modul 2: Ligestilling mellem kønnene i Etiopien	8
Modul 3: Ligestilling mellem kønnene i Danmark	11
Modul 4: Fremtidsværksted	15

Introduktion til lærervejledning

Kære lærer,

Du sidder med Operation Dagsværks undervisningsmateriale om ligestilling mellem kønnene i Danmark og Etiopien. Dette materiale er produceret af Operation Dagsværk som en del af årets oplysningskampagne. I 2021 samler eleverne på ungdomsuddannelser ind til et projekt til fordel for sexarbejdere i Etiopien, for at give dem mulighed for uddannelse i deres rettigheder, seksuelle sundhed samt styrke deres organisering og fællesskab. Alt sammen tiltag da mange sexarbejdere lever med stigmatisering og i ensomhed. Projektet laves i samarbejde med organisationen Sex og Samfund. Der er blevet produceret to undervisningsmaterialer i fagene samfundsfag og historie, som belyser emnet ligestilling mellem kønnene. Ved at inddrage dette undervisningsmateriale, kan du bidrage til at eleverne tager et oplyst valg om deres deltagelse på Dagsværkdagen d. 3. november 2021.

Denne lærervejledning giver dig øvelser, materiale, inspiration eller hele den færdige pakke til et undervisningsforløb i samfundsfag. Lærervejledningen er bygget op som en forløbsplan. Læs mere herunder om det kernestof som materialet dækker, og hvor du kan finde de øvrige materialer.

Formål, faglige mål og kernestof

Formålet med undervisningsforløbet er, at eleverne får indblik i ligestilling mellem kønnene i en dansk og etiopisk kontekst. Forløbet passer til kernestofområdet:

- "Ligestilling mellem kønnene" (nøgleord) A-niveau og B-niveau.
- Forløbet behandles med afsæt i formålet om lov om ligestilling, og derefter arbejdes der med eksempler på områder hvor der er opnået ligestilling, og hvor ligestilling er fraværende. Derudover behandles emnet komparativt ift. Danmark og Etiopien. Undervisningsforløbet består af: øvelser, podcast mm.

MODUL 1: FN OG VERDENSMÅL 5

Formål:

- Formålet med dette modul er, at eleverne bliver introduceret til organisationen FN, bæredygtig udvikling og de 17 verdensmål med fokus på verdensmål 5: Ligestilling mellem kønnene. Derudover skal eleverne påbegynde arbejdet med ligestilling mellem kønnene i Danmark og Etiopien.

Teori:

- FN som organisation
- Verdensmål 5

Lektie:

- Til modulet skal eleverne læse teksten "Hvad er FN?" fra Globalis.dk. Teksten er en introduktion til FN som organisation. Derudover skal eleverne besvare arbejdsspørgsmål til teksten. Tekst og arbejdsspørgsmål fremgår i elevkompendiet til modul 1.

Modulets forløb:

1. Klassen ser videoen "Hvordan fungerer FN" fra verdensmålene.dk (link i materiale). Videoen er en introduktion til arbejdet med FN og de 17 verdensmål. (5 min)
2. Tavlegennemgang af arbejdsspørgsmål som eleverne har lavet som lektie til teksten "Hvad er FN?" fra Globalis.dk. (20 min)
3. Eleverne skal læse teksten: "Introduktion til FN's Verdensmål for bæredygtig udvikling" og "Hvad er bæredygtig udvikling?" på

verdensmaalene.dk. Herefter skal eleverne enkeltvis færdiggøre følgende to sætninger, som skal opsummere teksterne:

1. FN's 17 verdensmål er...
2. Bæredygtig udvikling er...

Opgaven fremgår i elevkompendiet til modul 1. (15 min)

4. Eleverne deles op i mindre grupper og starter med at se en kort video om verdensmål 5. Efter at have set videoen læser eleverne sammen om verdensmål 5 og målets delmål. Herefter skal eleverne i gruppen prioritere de delmål de synes er mest relevant i henholdsvis en dansk kontekst og global kontekst. Opgaven er beskrevet i elevkompendiet til modul 1, derudover findes der også et skema til at løse denne opgave. (20 min)
5. Eleverne fortsætter arbejdet i mindre grupper og skal undersøge Danmarks og Etiopiens placering i Global Gender-Gap index fra 2020 lavet af World Economic Forum. Derudover skal de undersøge hvilke parametre, der indgår i indekset. De relevante sider i rapporten er s. 8-13. Opgaven fremgår i elevkompendiet til modul 1. (20 min)
6. Modulet afsluttes med en refleksionsøvelse. Eleverne snakker først i par om følgende spørgsmål og derefter i plenum. (10 min)
 - o Hvilke store udfordringer synes du verden står overfor i dag?
 - o Hvilken opgave synes du er FN's vigtigste opgave?

Materialie til modul 1:

- Tekst: "Hvad er FN?" fra Globalis.dk.
 - <https://www.globalis.dk/om-fn/hvad-er-fn>
- Video: "Hvordan fungerer FN?" fra verdensmaalene.dk
 - https://www.youtube.com/watch?v=IPO14DI-c_g&t=33s
- Tekster fra verdensmaalene.dk
 - <https://www.verdensmaalene.dk/fakta/verdensmaalene>
 - <https://www.verdensmaalene.dk/fakta/hvad-er-baeredygtig-udvikling>
- Video: Verdensmål 5: Ligestilling mellem kønnene
 - <https://www.youtube.com/watch?v=fZOX6iy8iCs>
- Tekst: Verdensmål 5 og dets delmål:
 - <https://www.verdensmaalene.dk/maal/5>
- Global Gender-Gap Index 2020 fra World Economic Forum
 - <https://www.weforum.org/reports/gender-gap-2020-report-100-years-pay-equality>

Modul 2: LIGESTILLING MELLEM KØNNENE I ETIOPIEN

Formål:

- Formålet med dette modul er, at eleverne skal tilnærme sig kendskab til årets projektland Etiopien, og arbejde med ligestilling mellem kønnene i Etiopien. Eleverne skal arbejde med eksempler på områder, hvor der er opnået ligestilling og hvor ligestilling er fraværende i Etiopien. Derudover bliver eleverne introduceret til årets udviklingsprojekt i Etiopien.

Teori:

- Begreber:
 - Ligestilling
 - Formel og reel ligestilling
 - Normer
 - Roller (kønsroller)
 - Stigmatisering
 - Patriarkat

Lektie:

- Til modulet har eleverne hørt første afsnit af podcasten "Ret til sikkert sexarbejde" produceret af Operation Dagsværk.

Modulet forløb:

1. Modulet indledes med en opgave, hvor eleverne skal undersøge landet Etiopien. Eleverne inddeles i par og herefter skal de finde følgende informationer om Etiopien. Landets placering geografisk, indbyggertal, styreform, religion, m.m. Opgaven er beskrevet i elevkompendiet til modul 2. (10 min)

2. Eleverne skal have introduceret følgende begreber: *Ligestilling (formel og reel ligestilling), normer, roller, kønsroller, stigmatisering og patriarkat.*
Først laves der en mindmap på tavlen, som indeholder hvad eleverne forbinder med hvert enkelt begreb. Herefter læser eleverne definitionerne på begreberne i elevkompendiet inden de hører afsnit 2 af podcasten produceret af Operation Dagsværk. (20 min)
3. Eleverne hører podcasten "Ret til sikkert sexarbejde" afsnit 2 produceret af Operation Dagsværk. Afsnit 2 indeholder et interview med Sewit Tadesse fra Etiopien, som har forsket i køn. Derudover besvarer eleverne arbejdsspørgsmål til podcasten. Opgaven fremgår i elevkompendiet til modul 2. (45 min)
4. Modulet kan afsluttes med en gennemgang af arbejdsspørgsmål i plenum eller en refleksionsøvelse om sexarbejde i Etiopien. Eleverne snakker først i par om følgende spørgsmål og derefter i plenum. (15 min)
 - Tænker du sexarbejderne i Etiopien i højere grad bliver udsat for stigmatisering og diskrimination grundet deres køn?

Ekstra:

Benyttede man ikke modul 1 i dette undervisningsforløb, kan følgende arbejdsøvelse benyttes i modul 2 om Etiopien:

- Eleverne skal undersøge Etiopiens placering i Global Gender-Gap index fra 2020 lavet af World Economic Forum. Derudover skal de undersøge hvilke parametre, der indgår i indekset. De relevante sider i rapporten er s. 8-13. Opgaven fremgår i elevkompendiet til modul 1. (20 min)

Materiale til modul 2:

- Podcast "Ret til sikkert sexarbejde" afsnit 1 og 2 produceret af Operation Dagsværk.
- Global Gender-Gap Index 2020 fra World Economic Forum
 - <https://www.weforum.org/reports/gender-gap-2020-report-100-years-pay-equality>

MODUL 3: LIGESTILLING MELLEM KØNNENE I DANMARK

Formål:

- Formålet med dette modul er, at eleverne skal arbejde med ligestilling mellem kønnene i Danmark. Som i foregående modul skal eleverne undersøge, hvor der er opnået ligestilling og hvor er ligestilling fraværende. Derudover vil modulet slutte med en diskussionsøvelse.

Teori:

- Begreber
 - Formel lighed og reel lighed
 - Mål og midler i ligestillingspolitikken
 - Positiv særbehandling
 - Kønskvotering
 - Hård kønskvotering
 - Blød kønskvotering

Lektie:

- Eleverne skal som lektie reflektere over deres egne erfaringer med ligestilling i følgende arenaer: familie, fritid, sociale medier, forening, skole, job. De skal i starten af modulet dele deres erfaring med deres sidemakker.

Modulets forløb:

1. Modulet starter med at eleverne deler deres erfaringer med ligestilling med deres sidemakker, som de har forberedt som lektie. (5 min)
2. Eleverne skal i mindre grupper undersøge, hvordan det står til med ligestillingen mellem kønnene i Danmark ved at benytte Danmarks Statistik. Emnerne inddeles således:

- o 1/3 af eleverne undersøger emnerne: Demokrati og ledelse, familie og uddannelse
- o 1/3 af eleverne undersøger emnerne: Arbejde, løn og indkomst
- o 1/3 af eleverne undersøger emnerne: helbred, tryghed og kultur

Når første del af gruppearbejdet er overstået, finder eleven sammen med to andre elever som har beskæftiget sig med de andre emner. De skal nu lave en kort fremlæggelse af deres emner for de andre elever. Opgaven fremgår i elevkompendiet til modul 3. (30 min)

3. Eleverne skal have introduceret følgende begreber: *Positiv særbehandling, kønskvotering, hård og blød kønskvotering.*

Begreberne skal benyttes til modulets afsluttende øvelse. (15 min)

- o **Positiv særbehandling** er en aktiv ligestillingspolitisk indsats med det formål at ændre samfundsmæssige uligheder. Med positiv særbehandling gives en fortrinsret til grupper, der af historiske, kulturelle eller aktuelle grunde har været underrepræsenteret. Kønskvotering er en form for positiv særbehandling, en anden er særlige rekrutteringsindsatser eller – vilkår for fx at få flere mænd ind i sundhedssektoren eller på seminarierne, eller flere kvindelige chefer.¹
- o En form for positiv særbehandling er **kønskvotering**, altså det at man vedtager regler om, at der for eksempel på en uddannelse eller i en bestyrelse skal være en bestemt andel kvinder eller mænd. Man taler om **hård kønskvotering**, når det underrepræsenterede køn foretrækkes uanset ansøgerpersonernes kvalifikationer, og **blød**

¹ https://denstoredanske.lex.dk/positiv_særbehandling

kønskvotering, når det underrepræsenterede køn kun foretrækkes, hvis ansøgerne står lige med hensyn til kvalifikationer.²

4. Modulets anden halvdel har fokus på ligestilling mellem kønnene på arbejdsmarkedet, og til start ser klassen et uddrag af programmet Debatten afsnit 19: "Lige løn, lige køn?" sendt d. 3. september 2020. Se uddraget fra 37:00-47:00. (10 min)
5. Alle eleverne samles stående. Læreren kommer med et udsagn, og eleverne skal nu placere sig på linjen, alt efter hvor enige de er. Hvis de er helt enige, skal de stille sig i "helt enige enden" er man derimod helt uenig i udsagnet, skal man stille sig i den anden ende, eller derimellem. Man spørger nu de enkelte elever, hvorfor de står hvor de står. Eleverne må hele tiden flytte sig hvis de ændrer mening efterhånden som de hører hvorfor de andre elever står hvor de gør. (30 min)
 - o Har vi ligestilling mellem kønnene i Danmark?
 - o Skyldes ulighed mellem kønnene vores kultur?
 - o Skyldes ulighed mellem kønnene vores lovgivning?
 - o Skal politikerne lovgive for at skabe større lighed mellem kønnene?
 - o Vil kønskvotering skabe mere ligestilling mellem kønnene i Danmark?
 - o Er ulighed mellem kønnene en global udfordring?
 - o Tror i verden vil have mere ligestilling mellem kønnene om 50 år?

² <https://xn--knogligestilling-lxb.ibog.forlagetcolumbus.dk/index.php?id=140#c520>

Materiale til modul 3:

- Danmarks Statistik
 - <https://www.dst.dk/da/Statistik/emner/levetilkaar/ligestilling/ligestillingswebsite>

- Debatten afsnit 19: "Lige løn, lige køn?" sendt d. 3. september 2020 på dr.dk
 - https://www.dr.dk/drtv/se/debatten_-lige-loen-lige-koen_226877

MODUL 4: FREMTIDSVÆRKSTED

Formål:

- Et fremtidsværksted kan benyttes når man har et tema eller et problem som man søger en løsning på. Formålet med fremtidsværkstedet er at gå fra at se begrænsninger til at se muligheder. Et fremtidsværksted kan benyttes som optakt til et undervisningsforløb eller som afslutning på et undervisningsforløb. I dette undervisningsforløb er fremtidsværkstedet tænkt som et afsluttende modul, hvor man behandler emnet ligestilling mellem kønnene.

Modulets forløb:

Et fremtidsværksted har tre faser: en kritikfase, en utopifase og en virkeliggørelsesfase.

1. Fremtidsværkstedet begynder med **kritikfasen**, hvor vi udtrykker vores mismod, kritik, negative erfaringer i forhold til fremtidsværkstedets tema. Kritikfasen foregår i plenum ved at alle kritikpunkter under det givne emne fremføres i en brainstorm. Eleverne må ikke kommentere på hinandens kritik, kritikpunktet skal blot fremføres og ikke forklares. Facilitatoren skriver det fremførte kritikpunkt på en post-it-note. Kritikfasen afsluttes med at alle kritikpunkterne (post-it-notes) kategoriseret. (20 min)
2. Næste fase er **utopifasen** som også består af en brainstorm. Alt kritik lægges væk og samtidig alt bevidsthed om realitet. Det vil sige alt kan ske, og der skal være plads til alle utopier, også selv om det for nogen kan virke umulige. Målsætningen er udvikling af løsningsforslag på baggrund af kritik udsagnet. Eleverne starter med individuelt at tænke på alternative ideer angående temaet, her skal rummet emme af

fantasistemning fx med musik eller yogamåtter. Herefter foregår resten af utopifasen i plenum, hvor facilitatoren skriver dem på tavlen. I utopifasen gælder det også at eleverne ikke må kommentere på hinandens drømme, forestillinger, og alternative ideer. (30 min)

3. Den sidste fase **virkeliggørelsesfasen** begyndes med en afstemningsrunde, hvor eleverne bliver enige om, hvilke forslag fra utopifasen, som vækker størst interesse, og som er værd at gå videre med. I virkeliggørelsesfasen gælder det om at sammentænke de to forrige faser. Derefter arbejder eleverne i mindre grupper, hvor eleverne arbejder med 1-2 konkrete forslag til hvordan man kan sammentænke kritik og utopi i de forslag som blev skabt i utopifasen. Til sidst præsenterer grupperne deres idéer for de andre elever, og der kan evt. nedsættes arbejdsgrupper som efter fremtidsværkstedet skal føre idéerne ud i livet. (40 min)

Materiale til modulet:

- Plancher, post it notes og tuscher.

Henvisning:

- Jungk, Robert: "Håndbog i fremtidsværksteder" 1998, kbh. Politisk revy.